

Total number of pages – 8

CODE : 34T LOPH

2024

LOGIC AND PHILOSOPHY

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : Three hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

Q. No. 1 carries 1 mark each $1 \times 12 = 12$

Q. Nos. 2 – 13 carry 2 marks each $2 \times 12 = 24$

Q. Nos. 14 – 23 carry 4 marks each $4 \times 10 = 40$

Q. Nos. 24 – 27 carry 6 marks each $6 \times 4 = 24$

Total = 100

Contd.

1. Give very short answers :

1×12=12

অতি চমু উত্তৰ দিয়া :

- (a) "Logic is a normative science." Is the statement true ?
"তৰ্কবিজ্ঞান আদৰ্শনিষ্ঠ বিজ্ঞান।" কথাষাৰ সত্য নে ?
- (b) What kind of proposition does Scientific Induction establish ?
বৈজ্ঞানিক আগমনে কোন প্ৰকাৰৰ বচন প্ৰতিষ্ঠা কৰে ?
- (c) What is the ground of Unscientific Induction ?
অবৈজ্ঞানিক আগমনৰ ভিত্তি কি ?
- (d) Who is the propounder of Scientific Realism ?
বিজ্ঞানসন্মত বাস্তৱবাদৰ প্ৰবৰ্ত্তক কোন ?
- (e) Give an example of non-moral action.
নিৰ্নৈতিক ক্ৰিয়াৰ এটি উদাহৰণ দিয়া।
- (f) What word does Buddha use to mean 'Moksha' or 'Liberation' ?
বুদ্ধই 'মোক্ষ' বা 'মুক্তি'ক বুজাবলৈ কি শব্দ ব্যৱহাৰ কৰিছে ?
- (g) Which theory of Truth does Naive Realism support ?
সৰল বাস্তৱবাদে সত্যতাৰ কোনটো মতবাদ সমৰ্থন কৰে ?
- (h) "Religion is faith in the conservation of values." Who said this ?
"ধৰ্ম হ'ল মূল্যৰ অবিনাশিতাত বিশ্বাস।" কথাষাৰ কোনে কৈছিল ?
- (i) On which law is the quantitative mark of a cause based ?
কাৰণৰ পৰিমাণগত লক্ষণ কি নিয়মৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত ?
- (j) How many instances are required for the method of difference ?
ব্যতিৰেকী পদ্ধতিৰ বাবে কেইটা দৃষ্টান্তৰ প্ৰয়োজন হয় ?
- (k) What is the meaning of the Greek word 'Ethos' ?
গ্ৰীক শব্দ 'Ethos' ৰ অৰ্থ কি ?

(1) "Hypothesis is a provisional supposition." Is it true?

“প্রকল্প হৈছে এটা আনুমানিক ধাৰণা।” এইটো সত্য নে ?

2/ Give an example of Good Analogy.

2

সু-সাদৃশ্যানুমানৰ এটি উদাহৰণ দিয়া।

Or/ নাইবা

Give the definition of Scientific Induction.

2

বৈজ্ঞানিক আগমনৰ সংজ্ঞা দিয়া।

3/ What do you mean by 'conjunction of causes'?

2

‘কাৰণ সমন্বয়’ বুলিলে কি বুজা ?

Or/ নাইবা

State two advantages of Simple Observation.

2

নিৰীক্ষণৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।

4. Mention two differences between Primary Quality and Secondary Quality.

2

মুখ্য গুণ আৰু গৌণ গুণৰ মাজত থকা দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

5. "Esse est percipi" Give the meaning of the statement.

2

“অস্তিত্ব প্রত্যক্ষ নির্ভৰ” এই কথাষাৰৰ অৰ্থ কি ?

Or/ নাইবা

What is the theory of 'Pre-established harmony'?

2

‘পূৰ্ব স্থাপিত শৃংখলা’ মতবাদ কি ?

6. Give an example of Fallacy of Non-observation.

2

অনবেক্ষণ দোষৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

7. What are the postulates of Ethics ?

2

নীতিবিদ্যাৰ স্বীকাৰ্য সত্য কেইটা কি কি ?

Or/ নাইবা

What is the meaning of 'intention' in Ethics ?

2

নীতিবিদ্যাত 'অভিপ্রায়' অৰ্থ কি ?

8. Write any two criticisms of Naive Realism.

2

সৰল বাস্তৱবাদৰ যিকোনো দুটা সমালোচনা লিখা।

9. Give a concrete example of method of difference.

2

ব্যতিৰেকী পদ্ধতিৰ এটি বাস্তৱ উদাহৰণ দিয়া।

10. Why is habitual action considered as an object of moral judgement ?

2

অভ্যাসজনিত ক্ৰিয়াক নৈতিক অৱধাৰণৰ বিষয়বস্তু বুলি কিয় গণ্য কৰা হয় ?

11. What do you mean by 'vera cause' ?

2

'অস্তিত্বশীল কাৰণ' বুলিলে কি বুজা ?

Or/ নাইবা

What is 'Working Hypothesis' ?

2

'কাৰ্যকৰী প্ৰকল্প' কি ?

12. Give a concrete example of direct variation.

2

একমুখী বা প্ৰত্যক্ষ সহ-পৰিবৰ্তনৰ এটি বাস্তৱ উদাহৰণ দিয়া।

13. What is 'hypothesis concerning law' ?

2

'নিয়ম সম্পৰ্কীয় প্ৰকল্প' কাক বোলে ?

14. What is Induction? State two differences between Induction and Deduction.

2+2=4

আগমন কাক বোলে ? আগমন আৰু নিগমনৰ মাজত থকা দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

Or/ নাইবা

State *four* points of difference between Scientific Induction and Unscientific Induction. 4

বৈজ্ঞানিক আগমন আৰু অবৈজ্ঞানিক আগমনৰ মাজত থকা চাৰিটা পাৰ্থক্য লিখা।

15. What do you mean by the doctrine of 'Plurality of Causes'? Why is 'Plurality of Causes' not scientifically acceptable? 3+1=4

'নানা কাৰণবাদ' বুলিলে কি বুজা? নানা কাৰণবাদ কিয় বিজ্ঞানসন্মত নহয়?

Or/ নাইবা

Mention *four* characteristics of experiment. 4

পৰীক্ষণৰ চাৰিটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

- ✓ 16. Write a brief note on 'Mokṣa' or 'Liberation' as explained in Indian philosophy. 4

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ বৰ্ণনা অনুসৰি 'মোক্ষ' বা 'মুক্তি'ৰ ওপৰত এটি চমু টোকা লিখা।

Or/ নাইবা

Explain the concept of 'Dharma' as 'Purusārtha'. 4

'পুৰুষাৰ্থ' হিচাপে 'ধৰ্ম'ৰ ধাৰণা ব্যাখ্যা কৰা।

17. Define Idealism. Name *two* idealistic philosophers mentioning their theories. 2+2=4

ভাববাদৰ সংজ্ঞা দিয়া। দুজন ভাববাদী দাৰ্শনিকৰ নাম তেওঁলোকৰ মতবাদৰ সৈতে উল্লেখ কৰা।

Or/ নাইবা

Write a short note on Plato's idealism. 4

প্লেটোৰ ভাববাদৰ ওপৰত এটি চমু টোকা লিখা।

18. Write *any four* characteristics of Naive Realism. 4

সৰল বাস্তববাদৰ যিকোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

19. Mention the names of different kinds of Hypothesis.

4

প্ৰকল্পৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহৰ নাম উল্লেখ কৰা।

Or/ নাইবা

What do you mean by 'Crucial Instance' ?

4

‘চৰম দৃষ্টান্ত’ বুলিলে কি বুজা ?

20. ✓ State *two* advantages and *two* disadvantages of the Method of Difference.

2+2=4

ব্যতিৰেকী পদ্ধতিৰ দুটা সুবিধা আৰু দুটা অসুবিধা উল্লেখ কৰা।

21. Briefly discuss the nature of Monads as described by Leibnitz.

4

লাইবনিচৰ বৰ্ণনা অনুসৰি ‘মনাড’ৰ প্ৰকৃতি চমুকৈ আলোচনা কৰা।

22. Explain the mental stage of a voluntary action.

4

এটা ঐচ্ছিক ক্ৰিয়াৰ মানসিক স্তৰটো ব্যাখ্যা কৰা।

Or/ নাইবা

Define Ethics. Why is Ethics called a normative science ?

2+2=4

নীতিবিদ্যাৰ সংজ্ঞা দিয়া। নীতিবিদ্যাক কিয় আদৰ্শনিষ্ঠ বিজ্ঞান বুলি কোৱা হয় ?

23. ✓ “Religion is the source of morality.” Explain the statement.

4

“ধৰ্মৰ পৰাই নীতিৰ উৎপত্তি।” কথাষাৰ ব্যাখ্যা কৰা।

Or/ নাইবা

Write *any four* characteristics of religion.

4

ধৰ্মৰ যিকোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

24. Define Unscientific Induction and state its characteristics.

1+5=6

অবৈজ্ঞানিক আগমনৰ সংজ্ঞা দিয়া আৰু ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ উল্লেখ কৰা।

Or/ নাইবা

Define Analogy with an example. Mention its characteristics. 3+3=6

এটা উদাহৰণসহ সাদৃশ্যানুমানৰ সংজ্ঞা দিয়া আৰু এই বিধ অনুমানৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ উল্লেখ কৰা।

25/ Explain the principle of Uniformity of Nature. Why is it called the formal ground of Induction? 4+2=6

প্ৰকৃতিৰ একৰূপতা বিধিটো ব্যাখ্যা কৰা। এই বিধিক কিয় আগমনৰ আকাৰগত ভিত্তি বুলি কোৱা হয় ?

Or/ নাইবা

What is Experiment? Describe the characteristics of Experiment. 1+5=6

পৰীক্ষণ কি ? পৰীক্ষণৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

26/ What are the conditions of a valid hypothesis? Explain any two of them. 2+2+2=6

বৈধ প্ৰকল্পৰ চৰ্তসমূহ কি কি ? ইয়াৰে যিকোনো দুটা চৰ্ত ব্যাখ্যা কৰা।

Or/ নাইবা

What are the stages of hypothesis? Explain with examples. 2+4=6

প্ৰকল্পৰ স্তৰ কেইটা কি কি ? উদাহৰণৰ সহায়ত ব্যাখ্যা কৰা।

27. Explain the Method of Agreement with concrete examples. 6

বাস্তৱ উদাহৰণসহ অম্বয়ী পদ্ধতিৰ ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা।

Or/ নাইবা

Define the Joint Method of Agreement and Difference with an example. State two advantages of this method. 2+2+2=6

এটা উদাহৰণসহ মিশ্ৰ অম্বয়ী-ব্যতিৰেকী পদ্ধতিৰ সংজ্ঞা দিয়া। এই পদ্ধতিৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।

— x —